

УДК 316.64:32:341.31(470+571)

DOI <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2024-19-1>

Олена Березовська-Чміль
ORCID: 0000-0002-3395-9141

Роман Ставичний
ORCID: 0009-0004-1565-1575

ВПЛИВ МАС-МЕДІА НА ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ СВІДОМОСТІ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

У статті проведено аналіз впливу мас-медіа на політичну свідомість. Встановлено, що робота засобів масової інформації повинна базуватись на поданні перевірених та об'єктивних даних. Визначено особливості подання інформації в Україні та рф, при цьому показані відмінності донесення новин до громадян та зміщення акцентів при їх висвітленні.

На прикладі російсько-української війни показано спотворення новин і фактів. Україна, як держава, яка здійснює захист своїх громадян та територій, часто демонструє об'єктивність у висвітленні новин (незважаючи на значну кількість жертв, руйнування енергетичних об'єктів, шкіл, лікарень, та житлових будинків). На протигагу цьому пропагандистські методи країни-агресорки демонструють цинізм і дезінформацію, а загибель цивільних і руйнування інфраструктури подають, як знищення військових об'єктів. Світове співтовариство в межах інформаційної війни також прагне доєднатися до підтримки України, при цьому дотримуючись правил подання перевіреної інформації. Проте іноді можемо спостерігати спотворення інформації окремими іноземними журналістами і поширення проросійських наративів. Незважаючи на тривалість російсько-української війни, матеріальні надходження з рф у країни ЄС досі тривають попри низку російських злочинів проти людяності скоєних на теренах української землі.

З'ясовано, що з часом знижується рівень довіри до засобів масової інформації, оскільки громадська спільнота демонструє неготовність до затяжних конфліктів, а держава та мас-медіа не можуть без порушення демократичних норм стабілізувати ситуацію. Встановлено, що необхідним на даному етапі є акцентування уваги на суспільній єдності, стійкості, солідарності та вірі в переможне майбутнє.

Ключові слова: мас-медіа, інформаційний простір, суспільство, війна, пропаганда, дезінформація, громадська думка, довіра.

Вступ. Актуальність теми дослідження випливає з викликів цифровізації та зміни двовимірного сприйняття політичної дійсності. Мас-медіа дедалі більше впливають на свідомість людей та формують систему мислення, яка в подальшому відображається на багатовекторності всього суспільства. В умовах війни вони відіграють одну з визначальних ролей в формуванні політичної свідомості населення та поширенні певних наративів. ЗМІ розраховані на велику кількість людей незалежно від того, що саме охоплюють засоби відтворення, зберігання та передавання інформації (телебачення, радіо, газети тощо), адже їхня мета в більшості випадків, чітко визначена. Ось уже сто років мас-медіа є невід'ємною частиною суспільства. В наш час на зміну газет, листівок, бюлетенів прийшли рекламні щити, веб-сайти, телебачення, які спрощують сприйняття інформації завдяки якійсій візуалізації.

Метою дослідження є аналіз впливу мас-медіа на формування політичної свідомості під час російсько-української війни, а також особливостей їх функціонування в Україні.

Методи дослідження. В процесі наукового дослідження було використано історичний та порівняльний методи.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі мас-медіа є невід'ємною частиною політичного, культурного та соціального розвитку суспільства. В епоху швидкого розвитку інформаційних технологій маніпулювати людьми стає дедалі простіше, якщо видавати бажане за дійсне та впливати на емоції і страхи. В епоху Інтернету і соціальних мереж формувати думку суспільства стало дуже просто та вигідно. Аналіз ролі мас-медіа під час російсько-української війни є актуальним, бо демонструє, наскільки потужною зброєю є інформація. В наш час існує дуже багато видів медіа, а саме:

- засоби масової інформації, сюди ми можемо віднести радіо, телебачення, газети, журнали та інтернет-ресурси направленні на інформування громадян;
- директ-медіа – це інформаційно-комунікаційні системи, що дають змогу швидко розподіляти інформацію;
- медіа-носії (телеграми, листи, аудіо записи тощо);
- соціальні медіа (найбільш актуальний тип медіа) – електронні соціальні мережі, де інформацію розповсюджують самі ж користувачі [10].

Аналізуючи переваги активної участі мас-медіа, варто зауважити:

- по-перше, завдяки їм формується комплементарне ставлення до збройних сил та волонтерських рухів, яке в свою чергу активізує велику кількість громадян, що прагнуть долучитися до покращення ситуації;
- по-друге, ЗМІ активно закликають світове співтовариство долучитися до допомоги постраждалим у війні та зробити все можливе для припинення бойових дій і запобігти ескалації;
- по-третє, постійний потік негативного контенту може спричинити паніку серед населення і призвести до необдуманих чи руйнівних дій, посилити розкол суспільства, відтак медіа в даному випадку повинні акцентувати увагу на позитивних моментах, що піднімають бойовий дух і дають надію на успішне закінчення війни, а негативні факти подавати коротко, об'єктивно і без емоційного забарвлення.

Негативний аспект участі мас-медіа полягає у відсутності нових механізмів контролю над громадською думкою, адже всі вище наведені переваги з часом втрачають свою актуальність, в силу незадоволення, яке може наростати через затяжну боротьбу. Тому новини, які надаються вітчизняними телеканалами не бувають нейтральними, вони завжди демонструють здобутки політичної та військової еліти. Звичайно контроль та своєрідне послаблення демократичних основ під час війни є нормальним явищем, головне не переступити межу дозволеного, бо в такому разі мас-медіа перестають бути своєрідним плацдармом висвітлення інформації та перетворюються на машину пропаганди [7].

Також часто має місце проблема неефективності преси, оскільки від працівників ЗМІ залежить можливий ажіотаж матеріалу. Якщо журналіст уміє простими словами передати ідею та суть матеріалу, він отримає авторитет серед читачів, яким буде легко сприймати матеріал. Але якщо у сформованого покоління не виникає проблем з сприйняттям та обробкою інформації, то серед молоді не все так просто, особливо у військовий час. Молоді люди, як правило, витрачають велику кількість часу слухаючи музику, граючи у відеоігри та переглядаючи розважальні ролики, але все рідше використовують електронні девайси для аналізу суспільно-політичних проблем [5].

З лютого 2022 року українські ЗМІ прийшли до висновку, що вони є своєрідним фронтом, активізували свою діяльність миттєво та змістили акцент на військово-політичну ситуацію. Протягом тривалого часу щоденно в інформаційному ефірі підбиваються підсумки війни, оголошуються щоденні втрати, висвітлюються волонтерські рухи, гуманітарні операції та міжнародна підтримка. Також з небаченою швидкістю почався перехід в соціальні мережі, завдяки чому інформаційний потік розширив свою зону впливу [10].

ЗМІ мають докладати багато зусиль для формування політичних координат та культури молодого покоління, звичайно не без допомоги державного апарату, який повинен також активно сприяти формуванню патріотизму і національної самосвідомості населення.

Російсько-українська війна стала серйозним викликом для українського суспільства, але водночас за допомогою мас-медіа вона дала змогу пришвидшити популяризацію всього українського (література, музика, кіно, театральне мистецтво тощо) та спричинила підрив сумнівного авторитету російської культури. Культура країни агресора відіграла пряму роль в формуванні імперських амбіцій всього російського народу. Представники культурної еліти в своїх творчих надбаннях виправдовували військову агресію та створювали зручне підґрунтя для поширення цих ідей. Мас-медіа повинні доносити абсурдність цих теорій та демонструвати українському суспільству небезпеку російської літератури, музики та кінематографу.

Але не тільки держава та мас-медіа повинні відповідати за громадське просвітлення, але й самі люди. Критичне мислення повинно працювати завжди, особливо в умовах війни. Критичність мислення означає вміти аналізувати, фільтрувати та засвоювати інформацію з певною долею сумнівів. Медіа грамотність повинна бути розвинена в кожній соціальній групі для протидії фейкам та пропагандистському впливу з боку РФ [5].

Необхідно відзначити, що вплив російської пропаганди існує протягом всього існування незалежної України. Після Революції гідності, анексії Криму та окупації частини сходу, кібер-атаки та інформаційні атаки стали ще більш поширеними та потужними. Протистояння в ЗМІ дало змогу побачити слабкі місця українського інформаційного простору й показало недосконалість механізмів створення безпекової структури. Війна в XXI столітті особлива тим, як висвітлюється і поширюється в інформаційному просторі [1].

На початку нашого століття важко було подумати, що за такий короткий проміжок часу соціальні мережі стануть інструментом машини пропаганди, який зумовлює здійснення соціального, культурного та психологічного впливу на користувачів. Значна частина людей, коли ознайомлюються з інформаційно-популярними новинами приймають все вище сказане за абсолютну істину, особливо якщо новина публікується відомим журналістом або групою дослідників з безліччю регалій та нагород (при цьому групи не обов'язково повинні бути великі). Середньостатистична людина схильна до зміни власної думки, якщо її не поділяють великі за кількістю групи чи авторитетні персони, які спеціалізуються на даних проблемах.

Як можемо помітити, соціально-психологічні аспекти та явища є дуже актуальними в нашу епоху. В даному контексті німецька професорка комунікації Майнцького університету Е. Ноель-Нойман пропонує гіпотезу «Спіраль мовчання». Суть даної гіпотези полягає в тому, що мас-медіа можуть проводити різного роду маніпулятивні операції над громадськістю за рахунок надання слова представникам меншості і замовчування думок більшості. Щось схоже ми можемо спостерігати в соціальних мережах, коли авторами повідомлень виступають люди, які представляють чисельну меншість, при цьому завжди є користувачі, які не прагнуть залишатися осторонь, пристають на сторону непопулярної думки, яка до того ж може бути для них неприпустимою [2].

Дана гіпотеза має фактори, які дозволяють запуснути «спіраль мовчання»:

- використання абстрактних понять та складність формулювання;
- емоційно забарвлене питання, що дає змогу респонденту зрозуміти, який варіант відповіді буде доцільним;
- зміщення теми розмови в інше русло;
- недовіра до виступаючого, який демонструє діаметрально протилежну позицію;
- спотворення інформації заради престижу.

Варто наголосити, що фактор впливу вважають цілісним та базовим для «спіралі мовчання». А особлива увага повинна надаватися психологічним та соціокультурним особливостям поведінки користувача, який сприймає та засвоює інформацію.

В кожній гіпотезі є свої критики, в даному випадку вони наголошують, що велике значення мають релігійні та культурні особливості громадян, а також політичний режим країни та навіть теорія географічного детермінізму повинна бути врахована для коректного аналізу впливу [11].

Ні для кого не є секретом, що війна має екзистенціальну природу і ставить велику кількість учасників на межу інстинктивного вибору між добром і злом, між правдою та брехнею, між життям та смертю. Хтось в силу стійких морально-етичних норм та принципів з високо піднятою головою проходить цей шлях, а комусь не вистачає рішучості, впевненості та віри в завтрашній день і у власні сили.

Досвід війни показує, що за рахунок солідарності відбувається мобілізація соціальних структур, які допомагають об'єднатися навколо викликів сучасності. Мас-медіа можуть допомогти пробудити в людях емпатію та відчуття, що саме зараз час об'єднатися. Звичайно, коли повномасштабне вторгнення російської федерації триває вже не перший рік, досить непросто зберігати таку ж рішучість, як у перші місяці загрози, але віра сьогодні важлива, як ніколи.

Зараз солідарність та взаємодовіра знаходяться на не найкращому рівні, але буквально два роки тому (12–18 серпня 2022 року) дослідження компанії «Info Sapiens» припускали, що взаємодовіра між громадянами внаслідок повномасштабного вторгнення виросла. Трохи знизився рівень довіри до людей, з якими відбувся перший соціальний контакт – з 27% до 24%. Можна припустити, що це був наслідок перебування великої кількості російських шпигунів та розвідників в середині країни [4].

На даний момент цифровий простір битви не є таким поширеним, як інформаційна війна. Українська сторона використовує всі доступні засоби для збагачення інформацією свого населення, щоб сформувати суспільне сприйняття. Росія робить те саме, але при цьому всіма силами старається заподіяти шкоди національному та культурному добробуту України, бо дезінформація це перевірена зброя в руках кремля [13].

В демократичній країні мас-медіа є компонентами політичної системи поряд з виконавчою владою, парламентом та судовою гілкою. Поширеною є думка, що ЗМІ є четвертою владою. Таке припущення є закономірним та базисним, бо за допомогою інформації можливий своєрідний громадський контроль і комунікація між владою та громадянами. Українські та російські мас-медіа мають ряд відмінностей [6].

В нашій державі до основних завдань мас-медіа належать:

- висвітлення об'єктивної інформації за допомогою різних засобів;
- встановлення взаємин між суспільством та владними одиницями;
- мобілізація населення вразі серйозної загрози;
- спостереження за представниками найвищих ешелонів влади;
- прискорення суспільних рухів та зміцнення соціальної згуртованості;
- просвітницька діяльність та сприяння процесам соціалізації і демократизації.

В російських інформативних структурах ситуація доволі трагічна, адже з кожним днем процес переходу від авторитарного політичного режиму до тоталітарного пришвидшується. Для їхніх мас-медіа характерні наступні правила:

- відбілювання влади всіма можливими способами;
- критика альтернативних джерел інформації;
- поширення цінностей та ідей правлячого режиму;
- видавання бажаного за дійсне та одностороння подача неперевіреного матеріалу;
- виправдування воєнного вторгнення та захоплення територій;
- поширення міфологем про військову силу і могутність рф.

Небезпека російського медіа простору актуальна ще й тому, що він поширюється у всьому світі. Якщо мас-медіа упереджені та заангажовані, люди не будуть отримувати об'єктивну інформацію, що в свою чергу не буде сприяти формуванню цілісної картини політичної обстановки.

Наразі в українському суспільстві посилюється певне розчарування та зневіра, оскільки методи, які мас-медіа застосовують для впливу на формування політичної свідомості вже неефективні. У громадян знижується рівень довіри не тільки до економічної та політичної еліт,

але й до інформаційної. З цього випливає, що існує криза комунікації, спричинена недовірою з боку громадськості.

У даному контексті ця проблема є особливою актуальною для української держави, оскільки мас-медіа будуть посилювати свій вплив і надалі. Ми повинні робити все для захисту національних інтересів та посилення внутрішньої політики держави. Ще до повномасштабного вторгнення політична свідомість українського суспільства була недостатньо розвиненою, в суспільстві панували протиріччя та стагнація [3]. З лютого 2022 року дані процеси призупинилися, але ненадовго.

Хоч як зазначено вище, недовіра громадськості руйнує цілісну картину світу, але на фоні глобальних проблем все ж об'єднання людей відбувається. 8 липня 2024 року російська федерація завдала масованого комбінованого ракетного удару по території України. В столиці під час обстрілу постраждала найбільша дитяча лікарня України «Охматит», як наслідок 36 людей загинуло, а 140 поранено [8]. Цей терористичний акт, став великим випробуванням для українського народу та всього цивілізованого світу. Українські мас-медіа показали жахіття даного удару та непоправні втрати людських життів.

В той же час росія цинічно прокоментувала удар по дитячій лікарні, заявивши, що відбулося ураження складу на військовому заводі «Артем» в столиці. Російське державне агентство ТАСС не згадало про знищення цивільних об'єктів та про безліч загиблих та поранених людей [9].

На протипагу спотвореному висвітленню з боку російських мас-медіа, лідери демократичних країн світу назвали цю атаку актом тероризму та засудили росію. Одними з перших відреагували балтійські країни. Для прикладу МЗС Естонії зауважило, що в цей складний для України час залишатися нейтральною не повинна жодна європейська країна, бо нейтральність є свідченням того, що був обраний шлях мовчазної згоди. МЗС Литви та Латвії приєдналися до думки Естонії. Міністр МЗС Італії Антоніо Таяні висловився наступним чином: «Мене вразили кадри вибухів ракет у Києві, які також влучили в дитячу лікарню. Уряд і надалі захищатиме суверенітет України та її народу» [12].

Доречним буде згадати сумнівну реакцію КНР. Речник Китаю сказав, що сподівається, що не відбудеться загострення ситуації та додав, що сподівається на швидке вирішення конфлікту. Ні для кого не є секретом, що Китай займає дуже обережну позицію, він хоче не ускладнювати свої напруженні стосунки з Заходом і при цьому хоче зберегти стратегічні інтереси у відносинах з Росією. Можемо спостерігати, що незважаючи на фейки, які ширяться російськими публіками, країни ЄС стараються об'єктивно оцінити ситуацію та показати своїм громадянам, наскільки важливою для України є допомога партнерів.

Висновки. На основі проведеного дослідження встановлено, що мас-медіа відіграють надзвичайно важливу роль у формуванні політичної свідомості суспільства, сприяють поширенню патріотичних настроїв та закликають до стійкості. Саме вони володіють механізмами протидії дезінформації та боротьби із пропагандою ворога. Як показує практика, інформаційна війна є невід'ємною складовою сучасних військових конфліктів, відтак доволі ефективними є також контрпропагандистські методи.

Необхідно зауважити, що у період війни важливою функцією ЗМІ є не тільки об'єктивне висвітлення військових дій, внутрішньої та зовнішньополітичної ситуації, але і зміщення уваги на піднесенні психологічної стійкості громадян, ментальному та фізичному здоров'ю, підкресленні важливості та правильності обраних векторів діяльності держави. Варто також наголосити, що в період активного розвитку цифрових технологій мас-медіа варто активізувати пошуки новітніх механізмів для поширення національної ідеї і зміцнення національної згуртованості українців.

Література:

1. Дунаєва Л. М. Дезінформаційні виклики під час російсько-української війни: політологічний аналіз. *Науковий журнал «Політикус»*. Випуск 5. 2022, С. 73–78. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2022-5.11>.

2. Ковалевич Б. В. (2014). Соціальні мережі як новий інструмент ведення інформаційних війн у сучасному світі. *Грані*. № 4 (108). С. 118–121.
3. Копиця. В. О. Вплив засобів масової інформації на формування політичної свідомості громадян. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/mn/mn2021/paper/viewFile/11203/9690>
4. Лапан Т., Хомович О. Соціальний інстинкт» vs «національне самозбереження» як феномен українського суспільства під час сучасної російсько-української війни. *Грані*. 2023, №. 2 Том 26. С. 25–30. doi: <https://doi.org/10.15421/172322>.
5. Медіа IQ. Гол. Ред. Сергієнко Яна. Київ : Перекотиполе,. 2020, 23 с.
6. Мучник. А. М., Ворона П. В. Роль засобів масової інформації у формуванні політичної системи (управлінський аспект механізму впливу). *Український науковий журнал Освіта Регіону*. 2009. № 3. С. 197. URL: <https://social-science.uu.edu.ua/article/164>
7. Проноза І. І. Засоби масової інформації і комунікації в інформаційній війні як сучасна політична практика. *Науковий журнал «Політикус»*. 2020, Випуск 3. С. 65–69. doi: <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2020-3.10>
8. Скільки людей загинуло, поранено та врятовано з-під уламків внаслідок ракетних ударів РФ по Україні. URL: <https://tsn.ua/ato/skilki-lyudey-zaginulo-poraneno-ta-vryatovano-z-pid-ulamkiv-vnaslidok-raketnih-udariv-rf-po-ukrayini-foto-2616807.html>
9. Удар по «Охматдиту»: в Росії цинічно прокоментували обстріл дитячої лікарні у Києві. URL: <https://www.unian.ua/war/ohmatdit-kijiv-rosiyani-cinichno-prokomentuvali-udar-po-dityachiy-likarni-novini-kiyeva-12689853.html>
10. Чередник Л. А. Діяльність українських мас-медіа під час російсько-української війни. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2022, № 2. С. 75–81.
11. Штельмашенко А. Д. Спіраль мовчання як фактор впливу на громадську думку. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія : Державне управління*. 2018. № 3. Том 29 (68). С. 119–122.
12. Як світові лідери відреагували на удар Росії по дитячій лікарні «Охматдит». URL: <https://mind.ua/news/20275949-yak-svitovi-lideri-vidreaguvali-na-udar-rosiyi-po-dityachij-likarni-ohmatdit>
13. The Information War: Russia-Ukraine Conflict Through the Eyes Of Social Media. URL: <https://gjia.georgetown.edu/2024/02/02/russia-ukraine-through-the-eyes-of-social-media/>

References:

1. Dunaieva, L. M. (2022). Dezinformatsiini vyklyky pid chas rosiisko-ukrainskoi viiny: politolohichniy analiz [Disinformation Challenges during the Russian-Ukrainian War: A Political Science Analysis]. *Naukovyi zhurnal Politykus*, 5, 73–78. doi: <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2022-5.11> [in Ukraine].
2. Kovalevych, B. V. (2014). Sotsialni merezhi yak novyi instrument vedennia informatsiinykh viin u suchasnomu sviti [Social media as a new tool for information wars in the modern world]. *Hrani*, 4 (108), 118–121 [in Ukraine].
3. Kopytsia, V. O. Vplyv zasobiv masovoi informatsii na formuvannia politychnoi svidomosti hromadian [Influence of mass media on shaping the political consciousness of citizens]. Retrieved from <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/mn/mn2021/paper/viewFile/11203/9690> [in Ukraine].
4. Lapan, T. & Khomovych, O. (2023). Sotsialnyi instynkt» vs «natsionalne samozberezhennia» yak fenomen ukrainskoho suspilstva pid chas suchasnoi rosiisko- ukrainskoi viiny [Social instinct vs national self-preservation as a phenomenon of Ukrainian society during the current Russian-Ukrainian war]. *Hrani*, 2 (26), 25–30. doi: <https://doi.org/10.15421/172322> [in Ukraine].
5. Serhienko, Ya. (Ed.) (2020). Media IQ [Media IQ]. Kyiv: Perekotypole [in Ukraine].
6. Muchnyk, A. M. & Vorona P. V. (2009). Rol zasobiv masovoi informatsii u formuvanni politychnoi systemy (upravlinskyi aspekt mekhanizmu vplyvu) [The role of the mass media in shaping the political system (managerial aspect of the influence mechanism)]. *Ukrainskyi naukovyi zhurnal Osvita Rehionu*, 3, 197. <https://social-science.uu.edu.ua/article/164> [in Ukraine].
7. Pronoza, I. I. (2020). Zasoby masovoi informatsii i komunikatsii v informatsiinii viiny yak suchasna politychna praktyka [Mass media and communications in information warfare as a modern political practice]. *Naukovyi zhurnal Politykus*, 3, 65–69. doi: <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2020-3.10> [in Ukraine].
8. Skilky liudei zahynulo, poraneno ta vriatovano z-pid ulamkiv vnaslidok raketnykh udariv RF po Ukraini [How many people were killed, wounded and rescued from the rubble as a result of Russian missile

strikes on Ukraine]. Retrieved from <https://tsn.ua/ato/skilki-lyudey-zaginulo-poraneno-ta-vryatovano-z-pid-ulamkiv-vnaslidok-raketnih-udariv-rf-po-ukrayini-foto-2616807.html> [in Ukraine].

9. Udar po «Okhmatdytu»: v Rosii tsynichno prokomentuvaly obstril dytiachoi likarni u Kyievi [A blow to Okhmatdyt: Russia cynically comments on the shelling of a children's hospital in Kyiv]. Retrieved from <https://www.unian.ua/war/ohmatdit-kijiv-rosiyani-cinichno-prokomentuvali-udar-po-dityachiy-likarni-novini-kiyeva-12689853.html> [in Ukraine].

10. Cherednyk L. A. (2022). Diialnist ukrainskykh mas-media pid chas rosiisko-ukrainskoi viiny [Activities of the Ukrainian media during the Russian-Ukrainian war]. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*. 2, 75–81 [in Ukraine].

11. Shtelmashenko, A. D. (2018). Spiral movchannia yak faktor vplyvu na hromadsku dumku [The spiral of silence as a factor of influence on public opinion]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Seriia : Derzhavne upravlinnia*, 3, (29 (68)), 119–122 [in Ukraine].

12. Iak svitovi lidery vidreahuvaly na udar Rosii po dytiachii likarni «Okhmatdyt» [How world leaders reacted to Russia's attack on the Okhmatdyt children's hospital]. Retrieved from <https://mind.ua/news/20275949-yak-svitovi-lideri-vidreaguvali-na-udar-rosiyi-po-dityachij-likarni-ohmatdit> [in Ukraine].

13. The Information War: Russia-Ukraine Conflict Through the Eyes Of Social Media. Retrieved from <https://gjia.georgetown.edu/2024/02/02/russia-ukraine-through-the-eyes-of-social-media> [in English].

Olena Berezovska-Chmil, Roman Stavychnyi. The Influence Of The Media On The Formation Of Political Consciousness During The Russian-Ukrainian War

The assessment of the work of the media has been carried out. It has been established that the work of the media should be based on the presentation of verified and objective data. The article analyses the peculiarities of the presentation of information by the media of Ukraine and the Russian Federation, showing the differences in the way the news is conveyed to the citizens and the shift in the emphasis of the truth in the media coverage.

The example of the Russian-Ukrainian war has been used to illustrate the distortion of news. Ukraine, as the country that defends its citizens and territories, shows objectivity in the news coverage (despite the destruction of schools, hospitals, and residential buildings). In contrast, the propaganda methods of the aggressor country demonstrate cynicism in this regard, and the destruction of civilian infrastructure is presented as the destruction of military facilities of Ukraine and our country's allies. As a part of the information warfare, the international community also wishes to join the support of Ukraine, while adhering to the rules of providing verified information. However, we can sometimes observe distortion of information by some foreign journalists and the spread of pro-Russian narratives. Despite the duration of the Russian-Ukrainian war, material flows from Russia to the EU countries are still ongoing, and the worst part is that they are welcome, despite a number of Russian crimes against humanity committed on Ukrainian soil.

It has been found out that the level of trust in the media is decreasing over time, and as practice shows the public in the twenty-first century is not ready for protracted conflicts, and the state together with the media can not stabilise the situation without violating democratic norms. It is established that it is necessary at this stage to focus on social unity, resilience, solidarity and faith in a victorious future.

Key words: mass media, information space, society, war, media space, public opinion, trust.

Інформація про авторів:

Олена Березовська-Чміль – кандидат політичних наук,
доцент кафедри політичних інститутів та процесів,

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.

Роман Ставичний – здобувач бакалаврської освітньої програми 052 – Політологія,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.